

DF.

Reg. num. 35. A 28

**ARCTISSIMO JVRIS PVBLICI
PRIVATIQVE NEXV**

PRÆFATVS

1730, 11

PRO-RECTOREM

12

ACADEMIÆ MAGNIFICVM,
ILLVSTRISSIMOS COMITES,
PROCERES ACADEMIÆ GRAVISSIMOS,

nec non
CIVES ACADEMIÆ GENEROSISSIMOS AC NOBILISSIMOS,
ad audiendam

ORATIONEM SOLENNEM,

QVA

**PROFESSIONEM CODICIS ET NO-
VELLARVM**

IN INCLVTA HAC ACADEMIA JENENSI
clementissime sibi demandatam,

craftina luce
IN AVDTORIO PVBLICO
auspicabitur,
pariter ac

STVDIOSAM JVENTVTVM FLORENTISSIMAM
ad

LECTIONES PVBLICAS ET PRIVATAS

proxime Bono cum Deo exordiendas,

*Qua par est observantia ac humanitate
invitat*

**DIETERICVS HERMANNVS
KEMMERICH, JCTVS**

SERENISSIMORVM SAXONIÆ DVCVM LINEÆ ERNESTINÆ
CONSILIARIVS AVLICVS, CODICIS ET NOVELLARVM PROF. P. NEC NON DE-
SIGNATVS CVRLÆ PROVINCIALIS DVCALIS, FACVL TATIS JVRIDICÆ ET
SCABINATVS, IN HAC ACADEMIA, ASSESSOR.

I E N Æ, LITTERIS MULLERIANIS.

P. 5.

ARCTISSIMO IURIS PUBLICI

PROFESSORUM CODICIS ET NO.

UNIVERS.
ZVHALLE

KONFRIED
UNIVERS.
ZVHALLE

DIETRICIUS HERMANNVS

SPRENGERIS MORVM SAXONIAE IURIS ILLUSTRE ERNESTINE
CONSILIARIVS ALIORS CODICIS ET NOBELIARVM PROE F. HEC NOX DE
NOMENTVS CAUSIS PROVICIALLIS BYCALIS, ECCLIAI IURIS IURIDICIS ET
SCABINATVS IN HAC ACADEMIA ASSISTORS.

I. H. E. MATTERS WELTERIANUS

Vod CODEX iste, qui Imperatoris IVSTINIANI iussu & auctoritate compositus, atque ex Principum Romanorum Constitutionibus collectus est, Ius *Publicum* pariter ac *Privatum* complectatur, de eo constat, ni fallor, inter omnes Iurium Interpretes. Hoc intuens, sub auspiciis muneris, a SERENISSIMIS SAXONIAE DVCIBVS, INDVLGENTISSIMIS huius Academiae NVTRITORIBVS, clementissime mihi demandati, quod in *Codicis* huius, ac *Novellarum*, quas vocant, juribus publice tradendis atque interpretandis maxime occupabitur, in primo Studiosæ in hac Academia Iuventutis alloquio, quo de Publicis Privatisque Lectionibus meis certiore eandem reddere satago, pauca quædam de

ARCTISSIMO PVBLICI PRIVATIQVE IVRIS
NEXV præfando differere, ab instituti ratione haud
alienum putavi. (a)

Ante omnia vero, quid *Publici*, quid *Privati* Iuris nomine veniat, & qua in parte Ius *Publicum* proprie a *Privato* differat, dispicere juvabit. Variant in explicanda utriusque Iuris differentia, Iuris Interpretes, nec satis perspicue curateque ut plurimum eam explicant. Plerique VLPIANVM sequuntur, qui (b) *Publicum Ius* definit, quod ad *Statum Rei* (vel, si mavis, Reip.) *Romane spectat*: *Privatum* vero, quod ad *singulorum utilitatem*. Sunt enim, addit, *quædam publice utilia, quædam privatim*. Et cum obscurius adhuc videri posset, quid sit *Status Rei Romane*, ulterius Ius Publicum ita interpretatur: *Publicum Ius in Sacris, in Sacerdotibus, in Magistratibus, consistit*. Quamvis, ne quid dissimulem, VLPIANVS hac ratione saltem per particulas
quas-

(a) Extat quidem & VLR. OBRECTHI oratio de *Connexione Juris Privati & Publici* inter *Academica* ejus. Sed pauca sunt, & generalia, quæ argumentum hoc proprie tangunt. Principio prolixior fere est in Jure Publico Romano, quod jam *XII. Tabb.* comprehensum, deinceps varie, pro variato Reip. Rom. statu, mutatum fuerit, recensendo. Ostendit deinde, apud alias etiam Gentes Jus Pu-

blicum dari, & cum primis singulas Europæ. Provincias peculiari sua Jurisprudencia publica gaudere. Demum uno alterove exemplo, ex concertationibus potissimum de Successione in Belgicas Provincias agitatis, deprompto, usum juris privati in decidendis Principum controversiis monstrat.

(b) *L. 1. §. 2. 7. de Justit. & Jure.*

quasdam Statum Reip. Romanæ descripsisse videatur, non vero totum ejus ambitum exhaustisse: cum de *Subiecto Summi Imperii* prorsus tacuerit. Callide id quidem, ut videtur: cum, quantum ad hoc, Status Reip. Rom. sub Imperatoribus non parum mutatus esset, atque *Principes*, sub pristinis *Sacerdotum*, summorum puta, veluti *Pontificis Max.* nec non *Magistratum*, nominibus, summum Imperium exercerent. Quemadmodum igitur VLPPIANVS, in definiendo Iure *Publico & Privato*, partim ad *objectum*, ut cum Philosophis loquar, *Statum* nempe Reip. partim ad *finem, utilitatem* scilicet *publicam & privatam* (c) respexisse videtur: ita &, qui cum sequuntur, Interpretum alii differentiam utriusque Iuris ab *objecto & fine* simul, alii a solo *fine*, alii a solo *objecto*; alii a *subiecto & objecto*, repetunt (d).

Si dicendum, quod res est, neutrum horum in definienda Juris *Publici & Privati* differentia prorsus exulare, ac mente se jungi debet. Equidem JVS

A 3

PV-

(c) Quamvis sub *utilitatis private* nomine & finis, & *objectum*, res nempe, eodem, ut media, pertinentes, intelligi queant. Unde & *privatim utilia*, VLPPIANO dicta, FRANC. HOTOM. in *Comm. ad J. l. de Just. & Jur. §. 3.* interpretatur, *que ad rem familiarem, ad acquirenda rerum dominia, ad*

possessiones, obligationes & actiones pertinent.

(d) V. THOMAS. *Nor. ad Strauch. Dissert. Just. l. 1. ib. 1.* SVMMERMANNI *notæ, l. de Just. & Jure §. 87.* TEXTOR *J. Publ. Cesar. Tit. 1. n. 16. seqq.* TIT. *Spec. J. Publ. Cap. 1. §. 42. -- 58.* HORN. *J. Publ. Prud. Cap. 1. §. 2. 3.* SPENER *Teutsch, Jus Publ. L. 1. C. 1. §. 5. (a)*

PUBLICVM breviter definiendum censeo, quod Statum Publicum format, atque adeo, quid iustum vel iniustum circa negotia publica sit, constituit. Sed ut hæc definitio claram distinctamque in mente generet ideam, partite explicandus, & in clariori luce ponendus est Status Publicus. Constat nimirum *Status Publicus* ratione *materiae*, partim ex personis, *Imperante*, puta, & *Subditis*, partim ex rebus, *Territorio* nempe, *Bonisque publicis* ceteris: Ratione *formae* vero idem in *nexu* inter *Imperantem* & *Subditos*, vel, si mavis, *Caput & Membra*, mutuisque juribus & officiis inde manantibus, consistit. (e) Et quoniam in *nexu* isto inprimis cardo rei vertitur, quippe qui formam Statui Publico largitur, hic ulterius evolendus erit, & primum, quomodo constituatur, deinde quid constitutus involvat, inquirendum. Constituitur nimirum *nexus* iste, ex parte *Imperantis* quidem, sive *Capitis*, vel per *Electionem*, vel per *Succesionem*; utroque enim modo aliquis Imperans fieri, summamque potestatem acquirere potest: ex parte vero *Subditorum*, sive *Membrorum*, *consensu* expresso vel tacito, cujus interpret ac firmamentum

(e) Rotunde ARISTOTELES *Lib. III. Polit. cap. 6. Rempublicam*, i. e. Statum publicum, vel si mavis, *nexum* istam inter Imperantem & Subditos, unde forma Reip. enascitur, definit per τὰς ἀξίας, i. e. *ordinem civitatis*, consistentem, interprete VLR. HVBERO in *Institut. Reip. Sect. I. Cap. I. §. 1.*, in *regimine Summe Potestatis, & subjectione reliquorum per medios Magistratus.*

tum solet esse *homagium*. Constitutus porro nexus primum quidem, ex parte Imperantis involvit *Obligationem* ad promovendam Reip. Salutem, quæ simul *Summam* ei largitur *Potestatem*; omnia ea agendi, quæ ad promovendam Reip. Salutem facere videntur: cum obligatio ad finem jus det ad media. Hæc vero Summa Potestas iterum plura alia sub ambitu suo complectitur *jura*, pro diversitate mediorum, negotiorumque, quibus ea ad finem Reip. consequendum applicantur, objectorumque, circa quæ occupantur, diversa. Deinde per hunc nexum quoque *Subiectum* Summæ Potestatis determinatur: ut appareat, an una aliqua persona simplex, veluti *Rex*, an vero composita, veluti *Senatus*, aut *Populus*, summa gaudeat potestate; i.e. an Status Reip. sit Monarchicus, an Aristocraticus, an vero Democraticus. Denique per eundem nexum definitur *Modus*, quo *jura* summæ potestatis exercentur; ut constet, an Imperans absoluta gaudeat potestate, an certis limitibus circumscripta ad consensum Procerum, vel Populi, adstricta, idque iterum vel quod ad omnia, vel quod ad nonnulla saltem summæ potestatis *jura*. Ad quem modum quoque spectat *Regimen* Summo Subordinatum, per *Senatus* aut *Magistratus* inferiores exerceri solitum. Ex parte *Subditorum* sese exerit nexus prædictus in *subjectione*, sive obligatione ad obsequium Imperio illius, penes quem Summa est Potestas, præstandum: quæ, prout

prout absoluto, vel limitato responder imperio, eo
minori aut majori libertate temperata est. Atque
ex his jam facile, quid *Negotia* sint *publica*, est ad in-
telligendum: quippe quæ & ex fine, & ex objecto, &
ex subiecto, suam nanciscuntur definitionem. Ni-
mirum *Finis* Societatis civilis est *communis* Reip. sive
Populi, Remp. constituentis, *Salus*, quæ & *publica*,
quasi populica, cognominatur, in Pace, Tranquilli-
tate, Securitate, tam interna, quam externa, maxime
consistens. Unde *Publica* haud dubie *Negotia* sunt
censenda, quæ ad *Publicam*, i. e. communem, totius
Reip. sive Populi, spectant *Salutem*. Ad hunc finem
obtinendum certis opus est *mediis*, iisque, vel ad Sa-
lutem *internam*, vel ad *externam* promovendam,
accommodatis. Prioris generis sunt *Leges* & *Judi-
cia*, quæ iterum ad diversa applicantur objecta: po-
sterioris generis sunt *Bellum* & *Pax*, *Fœdera* & *Legati-
ones*. Hæc omnia ut prudenter ad finem suum di-
rigantur, præviã requirunt *Consultationem*, de utri-
usque generis mediis recte adhibendis sollicitam.
Actiones igitur, quæ circa hæc media, tanquam ob-
jecta sua, versantur, eademque ad finem Reip. con-
sequendum applicant, *Negotia publica* dicuntur. De-
nique uti omnis Actio certum requirit *Principium*
Agens, ex quo, tanquam ex fonte suo, profluat:
ita & negotia publica suum requirunt *Principium*
Agens, *Personam* nempe, sive simplicem, sive com-
positam

positam, quæ Negotia publica ad Salutem Reip. dirigat: qualis *Imperans* salutari suevit, quod Directio ista ut plurimum per modum *Imperii* exerceri soleat. Imperanti vero iterum subordinantur *Administri & Magistratus*, quippe qui illius nomine directionem & imperium exercent. Unde iterum palam est, *Negotia publica* censeri, quæ ab Impetante qua tali, vel Administro aut Magistratu, Imperantis nomine, geruntur.

Jus PRIVATVM dirigit negotia civium ac subditorum privata, eorumque coercet delicta. *Negotia* vero *privata* partim ex fine, partim ex personis, partim ex rebus, æstimantur. Ratione *finis* negotia censentur privata, quæ ad *utilitatem* cujusque *propriam* promovendam faciunt: atque adeo hac in parte differunt a negotiis *publicis*, quæ ad communem totius Societatis civilis sive Reip. salutem spectant. Ratione *personarum*, negotia privata dicuntur, a talibus suscepta personis, quæ ad societatem tantum domesticam sive familiam, cujus vel caput, vel membra sunt, vel talem universitatem, quæ itidem non nisi utilitatem privatam pro fine habet, referuntur, atque adeo ut Patresfamilias, ut mariti aut uxores, ut parentes aut liberi, ut domini aut servi, ut tutores vel curatores, aut pupilli vel minores, ut rustici, vel opifices, vel mercatores, considerantur. Denique ratione *rerum* privata negotia vocantur, quæ

B

ver-

versantur circa *res*, ad propriam cujusque utilitatem pertinentes, earumque acquisitionem, administrationem, aut translationem in alios. Ut adeo primum in hunc censum veniant omnes modi acquirendi ac transferendi dominiij juridice tales, usucapiones ac præscriptiones, successiones, testamenta, legata, fideicommissa, contractus denique. Deinde cum & media dentur acquirendi bona privata, promovendique utilitatem suam privatam, œconomice talia, veluti commercia, opificia, agricultura, res pecuaria, metallurgia, & id genus alia: patet, & hæc proprie juris esse privati; quamvis interdum ob accedentes utilitatis publicæ rationes, quodammodo ad jus publicum referantur. Ceterum & *delicta* civium ac subditorum, eorumque poenæ, saltem magna ex parte, ad jus privatum pertinent. Quamvis in hac materia jam insignis, & major fere, quam in negotiis civilibus, sese exerat juris pvblici privatiq; nexus, de quo inferius ex instituto erit agendi locus.

His ita fundamenti loco positis atque expositis, eo facilius intelligetur arctissimus iste juris publici & privati nexus, jam ulterius edisserendus. Exerit se autem hic nexus non solum in *theoria*, quam vocant, quod nec jus publicum sine privato, nec privatum sine publico, accurate recteque intelligi ac perdisci possit: sed etiam in *praxi*, quod sæpe tam publicæ quam privatæ causæ parum feliciter disceptentur ac defi-

definiantur, nisi vel in illis jus privatum, vel in his jus publicum, in subsidium vocetur. Equidem facilis esset arctissimus, quem dixi, utriusque hujus juris nexus, eundo per singulos juris articulos, ad demonstrandum, si instituti ratio amplitudinem argumenti exhaurire permetteret. Sed sufficiat nunc, exemplis nonnullis, ex utroque jure per modum spicilegii depromptis, veritatem asserti comprobare. Capiamus ergo principio duo nobiliora utriusque juris capita, *Leges* nempe & *Judicia*, ceu talia, per quae Imperium in subditos potissimum sese exerit.

De LEGIBVS in jure publico pariter ac privato agitur. Illud inprimis jus & potestatem Leges ferendi, ceu partem Summæ Potestatis: hoc vero Leges jam latas, ceu normam actionum, subditis præscriptam, considerat, atque simul modum easdem ad facta subditorum applicandi, justitiamque ac injustitiam eorum inde definiendi, exponit. At si Leges pro norma actionum a subditis sunt observanda; justitiaque ac injustitia earum ex illis metienda est, ante omnia de valore illarum atque auctoritate constare debet. Constare autem hac de re non potest, nisi, an rite conditæ sint ac promulgatæ, & cumprimis, an potestate gavissus sit legislatoria, qui easdem condidit, extra dubitationis aleam positum sit: Quod sane aliunde, nisi ex genuinis Juris Publici principiis definiiri nequit. Certe in Germania nostra,

B 2 ubi

ubi Legislatoria Potestas non solum penes Imperatorem & Imperium, sed etiam penes Principes & Status, seu Dominos Territoriales, est, sæpius dubia circa applicationem Legum, præsertim si diversæ Leges, a diversis Legislatoribus profectæ, inter se collidant, subnasci possunt. Et primum quidem de Legibus Imperii universalibus dubitari potest, utrum illis Leges provinciales, an vero illæ his, derogent: ex qualibus dubiis sese vix expediet, nisi juris publici novioris gnarus, qui ex legibus Imperii novissimis, quid liberum juris territorialis exercitium valeat, & quousque universali Imperii Potestati in Territorio prævaleat, rite aestimare didicerit. (f) Deinde cum Territorium sæpe Territorio subordinatum videatur, vel Territorium aliquod in partes divisum sit: itidem quæri potest, an & illius Principis statuta, qui vel Territorium subalternum, vel partem Territorii tenet, pro legibus valeant, aliisque Constitutionibus provincialibus illius Territorii, cui subordinatum videtur ipsius Territorium, vel cujus pars fuit, prævaleat (g). Eadem est ratio *Privilegorum ac*
dispen-

(f) v. B. CHRIST. THOMASII
 Disp. de Potestate Statuum Imp.
 Legislatoria contra Jus commune.

(g) Recordor, ICtorum Vi-
 temb. ordini aliquando, Anno
 1720. m. Aug. speciem oblatam
 fuisse, è Terris Hennebergicis Du-
 cis Saxo-Zizensis transmissam, ubi
 uxor pro marito intercesserat, &

SCto Vellejano ceterisque juris
 beneficiis quidem renunciaverat,
 sed absque juramento solenni &
 corporali: unde renunciacionem
 invalidam esse, existimabat. Cui
 cum Decisio Elect. 25. objiceretur,
 vi cujus ad renunciacionem
 duntaxat, quæ fit ratione dotis ac
 donationis propter nuptias, cor-

dispensationem. Quodsi enim privilegium alicui in causa privata, contra jus commune, concessum sit, de cuius valore intuitu concedentis dubitatur, sane non nisi ex juris publici principiis de eo pronunciari potest. Quod si enim concessum sit ab eo, qui Superioritate Territoriali, atque adeo Potestate legislativa destituitur, privilegium nullius erit momenti (h). Idem pronunciandum, si exempli causa jus aggrandi exercere velit Princeps, cuius Territorium sublimi alterius Territorii juri subjacet: cum dispensare non possit circa leges, qui, latis legibus contrariis iisdem haud derogare valet.

Materia quoque de IUDICIS in utroque jure locum habet. Et in Jure *Publico* quidem *Potestas*

B 3

Judi-

porale requiritur juramentum, non etiam ad eam, quæ sit ratione paraphernalium; ipsa vero regeretur, Edicto Principis Saxo-Zizensis de d. 15. Decemb. A. 1663. tantum fuisse, ut Decisiones Electorales in Processualibus tantum, non etiam in materialibus & meritis causæ, in Terris Hennebergicis valerent: a nonnullis dubitatum fuit, an Princeps ille Edicto suo Decisionibus Electoralibus derogare potuerit. Nec certe res dubio carebat: quod Anno 1663. Princeps Elector Saxonie adhuc sublime jus territoriale in terris Hennebergicis sibi asseruerit; quamvis postea Anno 1708, pacto inter Potentissimum Poloniarum Regem Saxonique Electorem

necnon Ducem Saxo-Zizensen inito, huic plenum Territorii jus in illis terris firmatum fuerit. Atque adeo res ex jure publico speciali decidenda erat.

(h) Exemplo egregio hanc rem illustrat Celeberrimus Dn. LEYSER in *Medit.* ad *x. Specim. IV. n. iii.* privilegii nempe, quo Michael Episcopus Merseburgensis equiti alicui in prædio suo, civitati cuidam vicino, jus cogenda vendendæque cerevisiæ concesserat, cujus validitatem, ob dubiam concedentis potestatem, in dubium vocabat civitas. Quæ licet tota privatam respiceret utilitatem, attamen ex juris publici principiis decidenda erat.

Judiciaria, atque adeo jus constituendi & exercendi
judicia, aliisque jurisdictionem concedendi, cui pars
Summæ Potestatis, explicatur. In jure *Privato* au-
tem *Judicia* constituta, & quidem quatenus causæ
privatæ in illis disceptantur, in censum veniunt. Sed
cum *Judicia* ab Imperante constituta, & jurisdic-
tio, inferioribus judicibus concessa, nihilominus Summæ
ejus Potestati judiciariæ subjaceant; prætereaque in
Germania diversa dentur *Judicia* non solum Impe-
rialia, sed etiam Territorialia, sibi invicem subordi-
nata, aut coordinata, variisque privilegiis hoc no-
mine ornata: facile etiam hac in parte artissimus
juris publici privatique intelligitur nexus. Intelligi-
tur quoque, causæ patronum, qui in jure publico
hospes est, atque hanc *Judiciorum* subordinationem,
aut coordinationem, privilegiaque eorum, ignorat,
facile turpiter hallucinari, optimamque clientum cau-
sam pessime perdere posse. Id quod duplici exem-
plo, *Vocationis* nempe *in jus*, & *Appellationis*, de-
monstratum dabo. *In jus vocationi* sæpius obstat
jus de non evocando, quoties scilicet vocandus est
alieno judici subiectus, per modum exceptionis, non
solum judiciis alterius Domini territorialibus, sed et-
iam ipsis Imperii *Judiciis*, opponendum. Hoc igitur
si vel *judex* vocans, vel is, qui vocatur, sive sit
reus, sive testis, sive advocatus, qui alterutrum in ju-
re instruere debet, ignoret, neque adeo vel cui istud
com-

competat, vel cui opponi possit, vel in quibus casibus ei locus sit, didicerit, facile quid admittere potest, quod vel in Domini, aut Judicis sui, vel etiam in sui ipsius præjudicium vergere possit (i). Sed & *Appellationibus* sæpius obstat *Jus de non appellando*, nonnullis Imperii Statibus, vel sine ulla limitatione ac restrictione, vel certis summæ appellabilis, aut causarum, limitibus circumscriptum, competens. Hoc igitur itidem ex jure publico cognitum sit, oportet, ei, qui hoc remedio in causis privatis uti voluerit: ne, provocando vel ab eo, a quo, vel ad eum, ad quem, vel in causa, in qua, provocare, vi privilegii competentis, fas non est, in poenam incidat violati privilegii.

Ut ulterius progrediamur, atque ad specialiora descendamus, in ipsis CAUSIS PVBLICIS sæpe arctissimus iste juris publici privatiq[ue] nexus cernitur. Nimirum causa publica haud dubie est, ubi vel de *Jure Suffragii*, vel de *Territorio*, ejusque *Juribus*, contenditur. Quodsi vero de modis *Jus Suffragii*, vel *Territorium*, jusque *Territoriale*, acquirendi aut amittendi agatur, jam talia in hujusmodi causis in subsidium vocanda sunt jura, quæ proprie in jure privato suam habent sedem, atque adeo inde veluti mutuanda sunt. Utut enim in multis causis publi-

cis-

(i) V. Disp. mea de *Jure de pum ac Statuum Imp. aliorumque non evocando Electorum Princi- Immediatorum & mediatorum.*

cis verum sit, quod ab aliis ex instituto est assertum, inepte rationes decidendi in controversiis publicis ex jure privato, præsertim Justiniano & Canonico, depromi (k); ubi scilicet de ipsis juribus Summæ Potestatis, aut Superioritatis Territorialis, eorumque subiecto, aut modo eadem exercendi, agitur: alia tamen est ratio, ubi tales de his incidunt quæstiones, quæ ipsis cum rebus Juribusque privatis sunt communes. Quamvis, ex quonam jure privato, domestico, an extraneo, ratio decidendi petenda sit, & an speciatim jus Justinianum, aut Canonicum, in tali causa usum auctoritatemque habeat, hujus loci non sit, definire. Ita de *jure suffragii* in Comitibus Imp. aliquando disceptatum, utrum istud per non usum aut præscriptionem possit amitti: quod partim ex natura juris suffragii & Comitiorum Imp. adeoque ex jure publico, partim ex indole præscriptionis, adeoque juris privati principiis, ad hanc causam publicam dextre applicatis, evincendum fuit (l). Pariter & modi acquirendi vel amittendi *Territorium* ac *Jus Territorii*, in multis conveniunt cum modis, quibus bona & jura privata vel acquiruntur, vel amittuntur. Hinc quoties vel de *Possessione*, vel de *Præscriptione*, vel de *Oppignoratione* Territorii, Jurium-
ve

(k) V. LAVTENSACK de *ineptatione decidendi controversias juris publici ex Legibus Romanis & Jure canonico.*

(l) V. Celebrissimi Dn. GRIBNERI Disp. de *jure suffragandi Principum Imp. usu intermissio non percunite.*

ve Territorialium, aut Regalium, itemque de *Suc-
cessione* in Territorium vel ab intestato, vel ex testa-
mento, vel ex pacto, agitur: quis non videt, hic
jura, privatis fere rebus negotiisque propria, ad res
negotiaque publica applicari, atque adeo jus priva-
tum cum jure publico conjungi? Imo quis non vi-
det, minus feliciter in hujusmodi causis publicis de-
finiendis versaturum, cui indoles prædictorum mo-
dorum jus aliquod acquirendi vel amitendi ex juris-
prudencia privata probe haud cognita fuerit atque
perspecta? Constat porro, præter Territorium, quo-
que dari *Bona Publica*, quæ generali vocabulo ho-
die *Fiscus*, itemque *Bona Camera*, vel etiam *Do-
mania*, appellantur. Hoc vero caput juris publici
esse, nemo forte negaverit, nisi cui indoles hujusmo-
di bonorum prorsus ignota fuerit. *Fisci* enim no-
men jure Francorum & Germanorum omnia ea com-
plectebatur bona, quæ Regi non solum ad dignitatem
suam tuendam, sed & Reip. onera ferenda, Populi
voluntate attributa erant. Unde & hodie *Fiscus* a
Doctoribus definitur, patrimonium Reip. compre-
hendens omnes res, omniaque ejus jura, ad peculia-
re ejus commodum pertinentia, utilitatibus & neces-
sitatibus publicis inserviens. Nihilominus Fiscum
jure communi, i. e. quo alii privati utuntur, uti,
in confesso est. Ac licet idem & in acquisitione &
in conservatione & in alienatione rerum suarum non-
nullis

nullis gaudeat privilegiis, hæc tamen & ipsa ex juris privati visceribus deprompta sunt.

JUS CIVILE ad duo summa capita ab Imp. IVSTINIANO revocatum esse, *jus scilicet personarum, & jus rerum*, tralatitium est. Circa *jus personarum* ex jure publico occurrit jus legitimandi illegitime natos, veniam ætatis concedendi, jus famam restituendi: qualia vulgo quidem ad Reservata Imperatoris referuntur, & ab ipso per Comites Palatinos in Territoriis Statuum exercentur, sed & Status Imp. eadem hodie juribus territorialibus adscribunt, nec ut Cæsaris nomine in suis Territoriis exercentur, facile admittunt. Ceterum effectus horum jurium in causis privatis sese exerunt: quamvis, an rite legitimeque facta sit legitimatio, veniæ ætatis concessio, famæ restitutio, ex novioribus juris publici principiis, talibus nempe, quæ & Reservatis Cæsareis, & Juribus Territorialibus, justum statuunt pretium, dijudicandum sit. (m) Inter *res*, de quarum jure alterum juris civilis caput præcipit, aliæ dicuntur *communes*, aliæ *publicæ*: ad illas ab Imperatore referuntur, *aër, aqua profluens, & mare, & per hoc littora maris*; harum vero exempla afferuntur, *flumina & portus*. Sed an revera *communes a publicis* in statu civili differant, & unde jus istud,

(m) V. THOMASTI Diss. de Incorporum Superioritatis Territorialis jura oppositioe jurium Majestati- & Reservatorum Imperatoriorum.

istud, quod privatis, sive subditis, sive exteris, in communes æque ac publicas tribuitur, pendeat, non nisi ex jure publico intelligi potest. Certe qui ex illo didicerit, totum Territorium, cum omnibus suis partibus & accessionibus, in privatorum proprietatem legitime non redactis, adeoque & aquis istud alluentibus vel perfluentibus, in dominio esse Reip. facile sibi persuadebit, nec usum harum rerum, sive jus iis utendi, aliis patere, nisi quibus Dominus illius Territorii concesserit. Atque sic nexus juris publici & privati, quantum ad res publicas, jusque privatis in eas competens, iterum est manifestus.

Adhuc aliis in causis *civilibus* animadvertitur juris publici privatique nexus, si *negotium* quidem quod geritur, sit *privatum*, *persona* autem, quæ gerit, *publica*. Ufu hoc venit in Imperantibus, quales sunt Principes & Status Imperii, ubi ut Patresfamilias, ut mariti cum Uxoribus, ut Parentes cum Liberis, ut Domini cum Ministris aut famulis, agunt, matrimonia ineunt, tutelam privatas gerunt; dominium rerum privatarum acquirunt vel amittunt, alienant, donant, præscribunt, vel contra se præscribi patiuntur, testamenta de rebus privatis condunt, vel ex iis, aut ab intestato in tales res succedunt, vel de talibus rebus contrahunt, vel in judicio agunt & litigant. Licet enim in huiusmodi negotiis Principes non ut Principes sive Imperantes agant, atque adeo regula

C 2

valere

valere videatur, quod in iis utantur jure privatorum: negari tamen nequit, quod respectus personæ publicæ & Imperantis etiam hic, uti alias diversitas status ac jus personarum, exceptionem nonnunquam faciat a regula. Quod imprimis in iis cernere licet negotiis, quæ variis solennitatibus civilibus involuta sunt: quippe quæ tunc a Principe in omnibus illis negliguntur casibus, in quibus ipsi dispensare circa leges civiles integrum est. Exemplo esse potest Testamentum Principis, in quo de rebus privatis inter solos disponit subditos, quo nomine tamen & Uxor, & Liberi, & Apanagiati, mihi hodie, ex verioribus juris publici principiis, venire videntur. Alia foret ratio, si quid in præjudicium extranei, sive Principis, sive alterius cujusdam, Superioritati ipsius Territoriali haud subjecti, in testamento disposuerit. Hujus enim intuitu uti respectus Imperantis cessat, atque adeo circa leges, quæ ab extraneo isto observantur, dispensare non licet: ita liquet, & formam a legibus civilibus præscriptam eidem utique observandam, neque in præjudicium illius, qui inde jus quæsitum habet, insuper habendam. Quis vero in hujusmodi causis, quid, pro circumstantiarum ratione, justum vel iniustum sit, accurate iudicabit, nisi iuris publici simul ac privati scientia instructus?

Pergo ad Jus CRIMINALE, quod quatenus delicta,

licta, a subditis, tanquam privatis, commissa, pœnis, i. e. malis, utilitati cuiusque privatæ adversis, irrogatis, coerctet, iuris privati utique pars aut species est. Sed in hoc iuris publici cum privato nexus fere magis adhuc, quam in iure civili, sese exerit. Non dicam de divisione *Delictorum Judiciorumque* in *Publica & Privata*, Romanorum institutis maxime accommodata: quamvis & hæc utriusque iuris nexum firmet. Sicuti enim in delictis iudiciisque privatis magis utilitatis privatæ: ita in publicis maior publicæ salutis ratio habebatur, atque totius Reip. causa veluti agebatur. Unde nec nisi publica, initio Regis, postea Populi, demum Principis, iussu vel auctoritate, solenni publicoque ritu, publica instituebantur iudicia. Certe & Germanorum moribus olim *bannum*, i. e. iudicium criminale, **den Blutbann** / nemini exercere licuit, nisi a Rege esset concessum. Et forte hæc non ultima fuit causa creandi Vicarios Imperii, ut scilicet essent, qui absente Rege, bannum concederent, neque adeo crimina interim manerent impunita. (n) Negari saltem nequit, in puniendis criminibus maxime Reip. respec-

C 3

ci-

(n) v. *Jus Feud. Alemann. cap. XLII. §. 6.* ibi: So der König von Türtchen landen vert, so mag er des Ruches Marschalgt wol den Gewalt geben, daß er den Van libet ic. Der Pfaltzgrave zu Rine der hat Gewalt den Van zu liehende hene Site Rins ic.

ciendam esse Salutem, atque adeo quo gravius damnum aut periculum in Remp. e crimine admisso redundat, eo graviori istud coercendum esse poena. Sed & hoc imprimis notari meretur, multa dari crimina, quæ directe statum feriunt publicum, atque Reip. jura violant: veluti *crimen lesæ Majestatis & Perduellionis, falsa moneta, fracta pacis publica, ambitus, repetundarum sive barattaria, de residuis, peculatus, annona,* & id genus alia; quorum & indoles ut intelligi, & gravitas recte æstimari possit, utique status publici cognitio, ex jure publico haurienda, necessaria est. Accedit & alia nexus huius inter jus *publicum & criminale* ratio. Evenit nempe aliquando, ut crimina a Principibus etiam & Statibus Imperii perpetrentur. Sed facile intelligitur, non ita in Principis, quemadmodum in cuiuslibet hominis privati, caput animadverti posse. Probe igitur subductis rationibus, delicto a Principe aliove Statu Imp. commisso, dispiciendum, quid Status publici hac in parte ferat, aut exigat, ratio, quid nexus inter Status Imp. & Imperatorem Summamque Imperii Potestatem, qui denique ipsius Principis aut Status delinquentis sublimis conditio, & insignis libertas, patiatur. Quin & delicta ipsorum *publica*, i. e. quæ ab ipsis, tanquam personis publicis, sive Imperantibus, aut Statibus Imperii, committuntur, a *privatis*, i. e. iis, quæ ab iisdem, ut hominibus ac privatis,

vatis, perpetrantur; probe secernenda sunt. Quæ omnia sane non nisi ex intimis juris publici principiis, recte curateque dijudicari posse, palam est. Unde & peculiarem in jure publico locum caput de *Judiciis Principum & Statuum Imp. Criminalibus* occupavit (o). Sicut & *Constitutio de Pace Publica*, contra crimen fractæ pacis publicæ ac diffidationes, olim in Germania lata, inter Leges Imperii fundamentales reperitur, ac de ordine modoque decernendi pœnam Banni Imperialis, multa singularia in Capitulatione novissima sancita sunt, negotiumque hoc plane inter comitialia relatum est. Ut adeo, his omnibus rite ponderatis, Jus *Criminale* forte haud incongrue in *Publicum & Privatum* dispescatur (p).

Progredior ad Jus FEVDALE. Feuda uti ex institutis ad Statum Publicum pertinentibus, officiis nempe vel Ministerialium Palatinis sive Aulicis, vel Magistratuum, Ducum scilicet & Comitum, Provincialibus, sive Civilibus, sive Militaribus, haud dubie suam trahunt originem (q); adeoque a Persona

(o) V. GOTTLIEB GERH. TITII *Spec. Jur. Publ. L. 6. C. II. S. 56. seqq.* Celeberr. Dni STRUVII *Synagm. Jur. Publ. Cap. XXIV. S. 6. seqq.* add. *Introduct. mea ad Jus Publ. I. R. G. Lib. 5. Cap. VIII. S. 50.*

(p) Conf. Dn. JOH. GEORG. CRAMERI *Specimen Juris Publici Criminalis Inaug. de Natura &*

indole Delictorum & Pœnarum in causis Statuum Imp. Rom. Germ.

(q) Conf. Celeberr. Dn. JOH. PET. a LUDWIG. *Programma Germ. von denen Mängeln und der Verbesserung des Teutschen Lehen: Rechts S. 8. seqq.* & Celeberr. Dn. CASP. ACHAT. BECKII *Diff. De Paribus Reipubl. Ministris & Vasallis Juribus.*

sona Publica, Rege scilicet, personis publicis, Officialibus nempe sive Ministerialibus, aut Magistratibus, de rebus bonisque publicis, concessa; a personis vero rebusque publicis demum ad personas ac res privatas derivata sunt: ita non mirum, duplicis generis *Jus Feudale* enatum esse, *Publicum* scilicet & *Privatum*, quorum illud circa Feuda Imperii nostri immediata, hæc circa mediata, versatur. Certe *nexus feudalis* inter Imperatorem Imperiumque ex altera, nec non Status Imperii ex altera parte hodieque perdurat: ut adeo *Statum Reip.* Germanicæ tantum non omnem *Feudalem*, in Feudis Regalibus pariter ac non regalibus conspicuum, haud immerito asserueris (r). Quo circa & in jure feudali nexus juris publici & privati est manifestus. Ut taceam, sæpe etiam *Regalia*, quæ nihil sunt, nisi Summæ Potestatis, vel, pro re nata, Superioritatis Territorialis, particulæ, per modum beneficii feudalis etiam privati dari: quo ipso novus utriusque juris accedit nexus.

Tandem ad IVS ECCLESIASTICVM devenio. Hoc quatenus dirigit actiones subditorum circa publicum religionis exercitium, nec non personas & res eidem intervientes, ita, ut omnia ordine ac decenter fiant, ac Salus Reip. per istud non impediatur, sed promoveatur,

(r) v. Theses meæ. Inaug. de *galibus*.
Statu Reip. Feudali & Feudis, Re-

veatur, itidem de jure publico & privato, participat. Quemadmodum enim non nisi Imperantis est, actiones subditorum ad salutem Reip. dirigere: ita & jus easdem circa religionis exercitium ad hunc finem, per modum imperii, dirigere, pars Summæ Potestatis est, quod *Jus* circa *Sacra* appellari solet, & varia iterum jura specialiora sub ambitu suo complectitur. Atque hoc ad *Jus Publicum* haud dubie pertinet. E contrario ipsum *Religionis exercitium*, quatenus scilicet homines in Societate Civili viventes, propriæ salutis causa, cum DEO agunt, si-ve id publice, i. e. in loco publico, publicoque ac solenni ritu, si-ve privatim, fiat, ad jus privatum merito refertur. Imo & *Ecclesia*, i. e. coetus aut universitas hominum, exercendæ religionis causa, licet publica auctoritate, coentium, juris tamen privati est censenda: cum & membra ejus, si-ve Imperantes sint, si-ve subditi, non nisi ut privati homines in ea spectentur, atque negotium ipsum ad singulorum potius, quam Reip. spectet salutem. Sed & *Ministri Ecclesie*, si-ve Doctores, si-ve Pastores, si-ve Superintendentes, si-ve Episcopos, appelles, licet publico, i. e. publica auctoritate demandato, munere in Ecclesia fungantur, tamen quatenus tantum docent, aut sacramenta administrant, vel etiam nuda inspectione ingregem, aut directione quadam, sine imperio, gaudent, subditi nihilominus manent: siquidem nec imperantes sunt, nec magistratus, Imperantis nomine imperium exercentes. Pariter & *Res Ecclesie*, si-ve Sacra, si-ve Ecclesiastica vocentur, res universitatis sunt, atque adeo pari cum aliis rebus universitatis jure censentur. At enim vero quis non videt, quam parum recte jus circa sacra, ejusque subiectum, & partes, & limites, sit definiturus, qui genuinam religionis & ecclesie indolem, itemque ministrorum rerumque ecclesie qualitatem & naturam, tanquam objecta juris circa sacra, ex jure ecclesiastico privato haud intelligit:

telligit: & vicissim, quam parum feliciter jura, subditis, aut ecclesiæ, religionis causa competentia, vel etiam jura ministrorum aut rerum ecclesiæ, defensurus sit, qui genuina vel de potestate leges ecclesiasticas ferendi, vel de potestate judiciaria circa personas & causas ecclesiasticas exercenda, juris publici principia non fuerit edoctus. Juris Ecclesiastici species est **IVS CANONICO-PONTIFICIVM**, quod, si rem recte æstimes, itidem non nisi jus privatam est. At idem tamen ubi vel ad Personas ecclesiasticas, quæ Imperantes sunt aut Status Imperii, vel ad Res ecclesiasticas, quæ publica & immediata Imperii Territoria sunt, vel ad Causas ecclesiasticas, alterutrum horum concernentes, publici juris naturam induit, vel ejus partem facit. Certe alteram Statuum Imperii partem Personæ Ecclesiasticæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinum sacrorum Magistri, Abbates, Abbatissæ, Prælati, & Præpositæ, constituunt, qui tum in sui constitutione, territoriique ecclesiastici acquisitione, tum in potestatis functionisque sacræ exercitio fere jure canonico-pontificio, ubi aliud legibus Imp. definitum non est, reguntur. Quid quod Episcopus extraneus, Papa scilicet Romanus, optimam maximam summæ Potestatis circa sacra partem, Imperatoribus ereptam, involaverit, & hodieque secundum juris sui canonici principia, nisi quantum per Concordata Nationis Germanicæ, aliasque Imperii leges, restricta est, in Germania exerceat. Quid quod & reliquæ quædam juris papalis partem Superioritatis Territorialis circa sacra faciant, quam & ipsi Principes Evangelici sibi asserunt & exercent: quæ sanè nisi ex juris canonico-pontificii principiis intelligi nequeunt.

Atque hæc quidem, uti arbitror, sufficere poterunt, ad arctissimum juris publici privatiq; nexum, pro instituti ratione, demonstrandum, Forte nec latius ea omnia edisserendi materia defutura esset, nisi alia

alia adhuc dicenda superessent. Nimirum jam cum Studioſa hujus Academiae Juventute mihi res potiffimum erit, Hujus enim commodis & ſtudiis pro virili mea provehendis, uti mea ſtudia measque operas conſecravi : ita ſub auſpiciis novi muneris Academici paucis Publicarum Privatarumque Scholarum mearum Academicarum, in quibus Jus Publicum pariter ac Privatum traditurus ſum, inſtitutum, quod animo concepi, eidem exponendum erit. Quod igitur ad *Publicas* Scholas meas attinet, in iis, pro muneris demandati ratione, initio ad *Succinctam Codicis Juſtiniani Repetita Praelectionis Enarrationem* me accingam, ita, ut ſummam cujuſque Tituli, potioresque juris articulos in Legibus ejus comprehenſos, breviter expoſiturus ſim, notaturus ſimul, ſiquid forte novi, & a Pandectarum jure diverſi, a Principibus conſtitutum fuerit. Compendium certum in his Lectionibus non ſequar, praefertim cum nullum, quod inſtituto proſus ſatisfaciat, reperiam, ſed ipſum Codicem, ad manus ſemper poſitum, evolvam, inter differendum quoque ita me inſtituam, ut potiora capita calamo excipi queant. Ceterum non male ſibi conſulent, qui BRUNNEMANNI *Memoriale Praecipuarum Legum Codicis* ad manus habeant, & cum traditis a me conferent. Codicis enarratione deſunctus, D. V. *Novellarum* jura interpretanda mihi ſummam; cui propoſito IO. FRID. LVDOVICI *Compendium Novellarum* ſatis accommodatum erit. Publicas autem haec Scholas poſt octiduum, die ſcil. *XV. Maji*, & quidem hora *XI-XII.* in Auditorio ICtorum Publico, Bono cum Deo, aperiam. In Scholis *Privatis* animus eſt, omnes Jurisprudentiae partes duplici, quem vocant, *Curſu, minori*, puta, & *majori*, pertractare. *Minori* Curſui inſerviet *Synopſis* mea *Jurisprudentiae univerſae, Naturalis, Civilis, Judiciariae, Criminalis, Feudalis, Canonico Pontificiae, Eccleſiaſticae Evangelicae, & Ph-*

hæc, brevi, impensis Bibliopola Hallensis, publica luci exponenda, in qua singula hæ Jurisprudentiæ partes, quod ad prima sua elementa, per succinctas positiones ita proponentur, ut justam sibi Jurisprudentiæ Cultores distinctamque de universa Jurisprudentia, singulisque ejus partibus in animo formare possint ideam. Typis quidem, ob varia impedimenta, nondum excubiri potuit hæ Synopsis mea; quocirca initio in calamus dictitanda erunt præcepta, quod graviter, ut spero, haud ferent futuri Domini Auditores, præsertim cum brevitas sint futura, & scribendo simul animo imprimi, quæque notata digna visa fuerint, statim iis subijci possint. Forte & brevi impressionis initium fiet. Destinavi huic cursui sesquiannum, sive octodecim menses: intra quod spatium eundem integrum ut emetiar, atque ad finem feliciter perducam; operam navabo sedulam. Ceterum hac in parte diversa erit hujus Cursus ab aliis ratio, quod non unum Collegium universum complexurum sit Cursum, sed circa singulas Jurisprudentiæ partes novum Collegium suum capturum sit initium, atque adeo qualibet Jurisprudentiæ parte finita, aliaque inchoata, cuilibet libera recedendi vel accedendi facultas sit futura. Initium a *Jure Natura & Gentium* fiet, quod citra controversiam fundamentum est omnis juris reliqui: & quidem itidem post octiduum, *die* nimirum *XV. Maji*. Horam, ubi de ea inter nos convenerit, separata schedula de tabula publica significabo.

Cursui huic jungam perpetuum *Collegium Disputatorium*, una vel duabus per hebdomadem horis instituentum, in quo loco thesum erunt ipsæ illæ Synopses meæ Positiones, ita, ut quæ dubia adhuc aut obscura in iis visa fuerint, ulterius explicari ac illustrari possint.

Jus Naturæ excipiet *Synopsis Institutionum Juris Civilis*: cujus positionibus ipse textus Justinianæus subijcietur,

tur, simul explicandus. Sequentur deinceps reliqua Jurisprudentiæ partes, superius memoratæ.

Jungam quoque eidem *Collegium*, quod vocant, *Relatorium*, referendis *Actis* dicatum, in gratiam illorum, qui modum in foro procedendi, jusque ad facta applicandi, juxta cum stylo curiæ, ex ipsis rerum argumentis, & viva veluti praxi, perdiscere cupiunt.

Quantum ad *Cursum Majorem*, quem dixi, in eo majora & pleniora Jurium Compendia fundamenti loco collocabo. Primum hic sibi iidem *Jus Nature & Gentium* vindicabit locum: in quo interpretando dux & auctor mihi erit HUGO GROTIUS libris suis de *Jure Belli & Pacis*. Non indiget hic Auctor laude mea & commendatione, quippe qui profunda vastaque eruditione sua, cujus tot mirifica in hoc opere extant documenta, dudum Principibus viris, Principumque Administris, imo tantum non omnibus eruditis, sese commendavit. Disimulari quidem & hoc nequit, rem arduam utique Summis etiam viris visam esse, hunc auctorem interpretari. Sæpius mihi, de eodem opere, Studiosa Juventuti prælegendo, cogitanti, in mentem venit, quod B. CASPAR ZIEGLERUS (at quantus Juris Consultus!) de se ipso (f) testatur, deque dubiis sibi subnatis, cum nobilissimi quidam & in bonarum disciplinarum opere frequentes Juvenes istorum librorum enarrationem & clariorem interpretationem ab ipso petiissent. Ego, inquit, tum Auctoris stupendam & in omni litterarum genere oppido quam exercitatum eruditionem, tum in rebus probe subactum & versatum judicium, reveritus, numquid in hoc genere præstare, & ejus sermonem concisum sæpe & involutum, justo interpretamento indipsi possem, mecum dubitabam. Fateor, & mihi, idem opus aggressuro, talia dubia subnasci potuisse: nisi & auctoritas summi ali-

D 3

cujus

(f) in *Præf. Notis & Annotat.* de *Jure Belli ac Pacis* libros præmadversionibus in HUG. GROTII, *missa*.

ejus Viri, ac Theologi, tum in his Terris Saxonis, tum per universam Ecclesiam ac Rempubicam litterariam, Celebratissimi, qui jam aliquod ab hinc annis desideria sua de Grotiano opere frequentius, quam fieri suevit, in Academia prælegendo, mihi aperuit, & mea Publico inferendi cupiditas, & maxima, quam ex hoc studiorum genere colendo semper cepi, voluptas, animum pervicerit, ac improbo labore difficultatem rei vincendi spem & ardorem accenderit.

Hunc laborem excipiet *Juris Civilis* Interpretatio paulo plenior & curatior, quod ad eos scilicet juris articulos, eaque, quæ ad theoriam, quam vocant, pertinent fundamenta. Huic instituto accommodatum ut haberem Compendium, ipse elaboravi *Accessiones Institutionum Juris Civilis, ex Jure Natura & Gentium, Romano & Germanico, cum primis Saxonico, Communi & Electorali, ad methodum quidem Institutionum Justinianearum, sed suppletis harum defectibus, & materiis Juris in ordinem redactis, concinnatas*, quarum Pars prima Vitembergæ A. 1727. in lucem prodit, & pars altera, interea temporis itidem, ut spero, prodibit: in quibus quid præstiterim, aut præstaturus sim, in Præfatione uberius exposui. Sequentur Prælectiones in *Pandectis*, in quibus pro cynosura erit Celeberrimi JUSTI HENN. BOEHMERI *Introductio in Jus Digestorum*, quæ & soliditate doctrinæ se commendat, & theoriæ pariter ac praxi satis accommodata est.

His duo alia addam Collegia, ad praxin itidem spectantia, alterum *Processuale*, quod vocant, modum procedendi in Judiciis Civilibus expositurum, alterum *Criminale*, in quo de criminibus eorumque pœnis, modoque procedendi in Judiciis criminalibus, agetur. Quamvis enim de utroque causarum genere varii etiam in *Pandectis* occurrant Tituli: expediet tamen & seorsim ea capita, quæ ad alterutrum harum causarum genus pertinent,

nent, eaque justo ordine disposita, pertractare. Et alteri quidem instituto *Intrductio* mea ad *Processum Judicium*, foris Germanicis, cum primis Saxonis, Electoralibus & Ducalibus, accommodatum: alteri vero *Institutiones* mex *Jurisprudentia Criminalis*, ex jure *Naturali*, Romano, Canonico & Germanico, *Speciatim Imperiali & Saxonico*, concinnata, usum suum præstabunt. Utrumque Compendium maximam partem est elaboratum, nihilque, ut interim & ea, quæ defunt adhuc, elaborata adjiciantur, preloque adeo utrumque mature subiciatur, faciam reliqui.

Agmen claudet *Jus Publicum*, cujus interpretationi inserviet *Intrductio* mea ad *Jus Publicum Imperii Romano-Germanici*: quæ, repetita prælectione, secunda, inquam, editione procurata, emendatior & prælectionibus academicis accommodatior Argentorati, impensis Bibliopola satis clari, *Dn. Job. Reimb. Dulffheckeei*, quam primum fieri poterit, lucem adspiciet. *Jus Feudale*, nec non *Jus Canonico-Pontificium*, itemque *Jus Ecclesiasticum Evangelicum*, in hoc Cursu majori haud occurrent, quod hæc *Jurisprudentia* partes jam in *Synopsi* mea paulo plenius, atque ita tradentur, ut eas hic repetere non opus sit. Quisquis vero, de novo easdem sibi exponi, e re sua duxerit, recte omnino sibi consulet, si & aliorum Doctorum eas prælegentium scholas adierit. Siquidem in omni studiorum genere expedit, non uni soli Doctori adharere, sed alios atque alios, eandem disciplinam tradentes, audire: quo ipso eveniet, ut, dum alius alia, eaque sæpe diversa, aut contraria, proponit, ansa meditandi, atque studiosius in veritatem inquirendi, Auditoribus subministraretur.

Sed an Cursum hunc Majorem primo statim anno sim exorsurus, certo polliceri nequeo. Saltim primo semestri spatio id non fiet. Videndum enim prius, quantum temporis ordinarii labores, in Dicasteriis hujus Academiae subeundi, relinquunt. Præterea varia adhuc scri-
pta,

pta, ut ex dictis etiam liquet, in usum Studioſæ Juven-
tutis, & Prælectionum mearum Academicarum, in lu-
cem edenda, sub manibus habeo: quibus adeo tempus,
quod ab ordinariis istis laboribus relictum fuerit, im-
pendendum initio erit. Hanc tamen fidem Bono cum
DEO facio, quod simulac his lucubrationibus defunctus
fuerõ, pluribus etiam horis Studioſæ Juventuti vacaturus
ſim. Ceterum nolim mihi, præſcripto utriusque cursus or-
dine, legem ita immutabilem ſcribere, quin data occasio-
ne ab eadem poſſim recedere, atque adeo partem Juris-
prudentiæ, ex cursu majori vel minori, quam præoptave-
rim Domini Auditores, prius vel etiam frequentius cete-
ris, pertractandam ſumere: ſiquidem deſideria Domino-
rum Auditorum mihi hac in parte pro lege erunt.

Unum adhuc dicendum reſtat. Scilicet ut omnia rite, more
inſtitutaque majorum, ſiant, antequam docendi provinciam in hac
Academia ingrediar, Doctoris Publici munus, *SERENISSIMIS*
AVSPICIIS indulgentiſſime in me collatum, *Solenni Oratione*, au-
ſpicandum erit, cui *Diem VIII. Maji*, dicere placuit. Ad hanc
igitur benevole audiendam *PRO-RECTOREM ACADEMIÆ MA-*
GNIFICVM, ILLUSTRISSIMOS COMITES, PATRES ACADE-
MIÆ CONSCRIPTOS, atque *CIVES* ejusdem *GENEROSISSI-*
MOS ac *NOBILISSIMOS*, ceterosque Studiorum noſtrorum
PATRONOS ac *FAVTORES*, omnium ordinum Honoratiſſimos,
qua par eſt. obſervantia ac humanitate, invito, decentiſſime-
que rogitò, velint hoc publicum Benevolentiæ ſuæ, Favorisque
& Amoris in me, ſpecimen edere, atque hunc Actum Acadē-
micum honorifica ſua præſentia illuſtriorẽ ſplendidioremque
reddere. Quod inſigne beneficii genus grata ſemper mente col-
lam, nullamque prætermittam occaſionem, & meam inſervien-
di promptitudinem cuiſbet ipſorum viciffim demonſtrandi,

P.P.d. VII. Maj. A. M DCC XXX.

Jena, Diss., 1730 (1)

Slr

Reg. num. 35. A 284 ⁴²

DE
ARCTISSIMO JVRIS PVBLICI
PRIVATIQVE NEXV
 PRÆFATVS 1730, 11
PRO-RECTOREM
 ACADEMIÆ MAGNICVM,
 ILLVSTRISSIMOS COMITES,
 PROCERES ACADEMIÆ GRAVISSIMOS,
 nec non
 CIVES ACADEMIÆ GENEROSISSIMOS AC NOBILISSIMOS,
 ad audiendam
 ORATIONEM SOLENNEM,
 QVA
PROFESSIONEM CODICIS ET NO-
VELLARVM
 IN INCLVTA HAC ACADEMIA JENENSI
 clementissime sibi demandatam,
 craftina luce
 IN AVDITORIO PVBLICO
 auspiciabitur,
 pariter ac
 STUDIOSAM JUVENTVTIEM FLORENTISSIMAM
 ad
LECTIONES PVBLICAS ET PRIVATAS
 proxime Bono cum Deo exordiendas,
Qua par est observantia ac humanitate
 invitat
DIETERICVS HERMANNVS
KEMMERICH, JCTVS
 SERENISSIMORVM SAXONIÆ DVCVM LINEÆ ERNESTINÆ
 CONSILIARIVS AVLICVS, CODICIS ET NOVELLARVM PROF. P. NEC NON DE-
 SIGNATVS CVRLE PROVINCIALIS DVCALIS, FACVLTATIS JVRIDICÆ ET
 SCABINATVS, IN HAC ACADEMIA, ASSESSOR.

I E N Æ, LITTERIS MULLERIANIS.

